

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Obdo/13/2015                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8108225567                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 23.06.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Darina Ličková           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:8108225567.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Ličkovej a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Lenky Praženkovej v právnej veci žalobcu: R. L. Davison & Co. Ltd., so sídlom Bury House, 31 Bury Street, EC3A 5AH Londýn, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, reg. č. 1086455, právne zastúpeného alianciou advokátov ak, s. r. o., so sídlom Vlčkova 8/A, Bratislava 1, IČO: 36 679 771, proti žalovanej: Žofia Čechová - OPAL TRANS, so sídlom Vít'az 148, IČO: 32 936 729, právne zastúpená advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., so sídlom Kmeťova 24, Košice, IČO: 36 860 930, o zaplatenie 13 272,34 eur s príslušenstvom, na dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. mája 2014, č. k. 3Cob/52/2013-626 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 08. júla 2014, č. k. 3Cob/52/2013-668, takto

### rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej z a m i e t a .

II. Žalovaná j e p o v i n n á uhradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy dovolacieho konania vo výške 354,22 eur.

### Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 15. apríla 2013 č. k. 22Cb/84/2010-470 zamietol návrh žalobcu a zaviazal ho zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 5 011,21 eur.

V dôvodoch tohto rozsudku uviedol, že žalobca sa domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 399 842,50 Sk s príslušenstvom z dôvodu náhrady škody. Návrh odôvodnil tým, že škoda mu vznikla z dôvodu porušenia colných predpisov žalovanou pri vykonávaní medzinárodnej nákladnej prepravy pri použití karnetu TIR, žalobca uhradil vzniknutý dlh namiesto žalovanej, a preto je táto povinná mu uhradenú sumu spolu s príslušenstvom nahradiť. Výška škody zodpovedá výške uhradeného colného dlhu spolu s príslušenstvom, ktorý predstavuje 20 966,- CHF (švajčiarskych frankov), t. j. 399 842,50 Sk, čo predstavuje 13 272,34 eur. Súd najprv návrhu vyhovel a vydal platobný rozkaz, proti ktorému bol zo strany žalovanej podaný odpor, ku ktorému sa žalobca vyjadril.

Na základe vykonaného dokazovania potom súd prvého stupňa zistil skutkový stav a konštatoval ho v

odôvodnení tak, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom v Londýne, založenou podľa práva Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, ako autorizovaný broker (sprostredkovateľ poistenia, generálny agent) poisťovateľa karnetov TIR podľa zákona Spojeného kráľovstva o finančných službách a o finančných trhoch z roku 2000. Žalovaná vystupuje ako dopravca, ktorý dňa 19. mája 1999 vstúpil do systému TIR a podpísal Vyhlásenie o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR. Následne žalovaná začala medzinárodnú nákladnú prepravu z Čiech do Litvy. Žalobca si žalobou doručenou súdu dňa 15. októbra 2008 uplatňuje voči žalovanej náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku porušenia colných predpisov na Ukrajine pri vykonávaní medzinárodnej prepravy.

Podľa poisťných podmienok je žalovaná ako držiteľ karnetu TIR v súlade s Dohovorom TIR a Vyhlásením pre obyčajné karnety TIR hlavným dlžníkom colného dlhu a potom, ako poisťovateľ uhradil tento dlh, patrí poisťovateľovi právo na náhradu škody voči žalovanej ako držiteľovi karnetu TIR. Vzhľadom na to, že žalobca uhradil škodu, t. j. colný dlh s príslušenstvom, tak v spojení s ust. § 827 Občianskeho zákonníka prechádza na neho právo na náhradu škody voči žalovanej. Obchodný zákonník upravuje zodpovednosť za škodu ako zmluvnú zodpovednosť a podľa § 757 Obchodného zákonníka pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených týmto zákonom platia obdobne ust. § 373 a nasl. Obchodného zákonníka. V prípade vzniku škody medzi dvoma podnikateľmi spôsobenej porušením iných právnych predpisov ako Obchodného zákonníka sa tieto nároky v zmysle § 373 a § 757 Obchodného zákonníka musia spravovať výlučne len ustanoveniami Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu vrátane premlčania. Ďalej súd prvého stupňa vec právne hodnotil tak, že predmetom konania je zaplatenie sumy 13 272,34 eur s príslušenstvom z dôvodu náhrady škody. Citoval v tejto súvislosti ust. § 106 ods. 1, 2 a ust. § 827 Občianskeho zákonníka. V danom prípade sa súd zaoberal otázkou, podľa akých ustanovení zákona sa bude posudzovať právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou a kedy začala plynúť premlčacia doba. Súd sa stotožnil s obranou žalovanej a vyhovel námietke premlčania práva uplatnenej žalovanou. Zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením právnych povinností ustanovených iným predpisom ako je Obchodný zákonník sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Rovnako to platí, ak vzťah účastníkov je upravený zmluvou. Vzťah medzi účastníkmi sa riadil Dohovorom TIR, a preto sa na ich vzťah budú aplikovať všeobecné ustanovenia o premlčaní podľa Občianskeho zákonníka. Nakoľko žalovaná vzniesla námietku premlčania práva uplatneného v tomto konaní, bolo potrebné skúmať začiatok plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka najskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla. Subjektívna dvojročná premlčacia doba plynie v rámci objektívnej trojročnej premlčacej doby. V konaní pred súdom bolo preukázané, že ku škode došlo dňa 28. októbra 2002 a poškodený sa o nej dozvedel najneskôr dňa 4. septembra 2003, kedy si ukrajinské colné orgány výmerom uplatňovali colný dlh voči poškodenému. Subjektívna dvojročná premlčacia doba tak začala plynúť 5. septembra 2003 a uplynula dňa 6. septembra 2005. Objektívna trojročná premlčacia doba začala plynúť 29. októbra 2002 a uplynula 29. októbra 2005. Z dôvodu vznesenej námietky premlčania preto súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a na ich náhradu zaviazal žalobcu, a to vo výške 5 011,21 eur.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 14. mája 2014 č. k. 3Cob/52/2013-626 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 13 272,34 eur so 6 % úrokom z omeškania od 1. septembra 2010 do zaplatenia s tým, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Druhým výrokom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania tak, že žalovanú zaviazal nahradiť žalobcovi trovy celého konania na účet jeho právneho zástupcu, a to na súdnom poplatku vo výške 980,99 eur a na trovách právneho zastúpenia vo výške 5 520,53 eur do 3 dní od jeho právoplatnosti.

Odvolací súd v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k aplikácii Colného dohovoru o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR (Dohovor TIR) č. 144/1982 a Vyhlásenia o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR s tým, že obe strany súhlasili s aplikáciou týchto ustanovení

pokiaľ ide o riešenie danej problematiky. Súčasne odvolací súd doplnil dokazovanie jednak o písomné stanoviská účastníkov konania, ale aj oboznámením Manuálu držiteľa karnetu TIR.

Na základe doplneného dokazovania odvolací súd zistil, že žalovaná urobila Vyhlásenie o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR, a to dňa 19. mája 1999. Súčasne súd zistil, že existuje poistný vzťah medzi žalobcom a Združením ČESMAD Slovakia s. r. o., ale aj poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou, a to na základe potvrdenia o úhrade poistného, ktorým je príjmový pokladničný doklad zo dňa 14. októbra 2002 (viď č. I. 534 spisu), ktorým žalobca preukázal úhradu za karnet TIR 14L. poistený, t. j. v cene karnetu bola zahrnutá aj cena za poistenie, čím vznikol uvedený záväzkový vzťah. V konaní pred súdom prvého stupňa bolo predložené potvrdenie o uskutočnenej platbe úhrady colného dlhu (viď č. I. 107) vo výške 266 388,40 CHF a to dňa 28. októbra 2005. Existencia colného dlhu bola preukázaná Protokolom o porušení colných predpisov, ďalej rozhodnutím Štátnej colnej služby Ukrajiny - Karpatskej regionálnej colnice Užhorod, Sobranecká 20 zo dňa 9. septembra 2003 č. 11/44.4144 (viď č. I. 201 a 202), ďalším rozhodnutím Štátnej colnej služby Ukrajiny - Karpatská regionálna colnica Užhorod, Sobranecká 20 č. 18/2-456 zo dňa 3. marca 2004. Ďalej bola preukázaná komunikácia v zmysle čl. 26 Vyhlásenia zo dňa 19. mája 1999, keď žalobca listom zo dňa 5. decembra 2005 požiadal ČESMAD Slovakia s. r. o., aby doručil žalovanej výzvu na zaplatenie, ktorá obsahuje citáciu tohto článku, následne ČESMAD Slovakia s. r. o. vyzval žalovanú prostredníctvom svojho právneho zástupcu s poukazom na výzvu zo dňa 5. decembra 2005 o úhradu uplatnenej pohľadávky a odpoveď žalovanej listom zo dňa 3. januára 2006, v ktorom uviedla, že nespôsobilá Združeniu ČESMAD Slovakia žiadnu škodu, ani colný dlh. Súčasne žalobca poukázal na výklad čl. 30 poslednej vety, podľa ktorého podľa ustanovení čl. 31 záväzky v zmysle tohto Vyhlásenia zaniknú držiteľovi 27 mesiacov odo dňa vydania posledného karnetu TIR. Podľa čl. 31 Vyhlásenia o záväzku dopravnej spoločnosti záväzky dané držiteľom v zmysle tohto Vyhlásenia musia za každých okolností zostať v platnosti až do ukončenia colného konania, ktoré môžu začať colné orgány ktorejkoľvek krajiny v súlade s Dohovorom TIR v dôsledku nekorektného použitia karnetu TIR držiteľom. Poslednú vetu čl. 30 Vyhlásenia je potrebné vykladať v kontexte s čl. 31 a to tak, že 27 mesačná lehota pre zánik záväzkov sa vzťahuje výlučne na záväzky voči colnému orgánu a nie voči žalobcovi alebo iným súkromnoprávnym subjektom. V tejto súvislosti poukazoval na čl. 11 ods. 1 - 3 Dohovoru TIR s tým, že vyššie uvedená konštrukcia slúži na to, aby colné orgány boli zabezpečené, že uplatnenie ich práv voči dopravcovi nebude vnútroštátnym predpisom obmedzené pod hranicu 27 mesiacov a zároveň pod hranicou ukončenia colného konania. Taktiež táto konštrukcia dáva garanciu dopravcovi a záručnému združeniu, že colné orgány nebudú vymáhať poplatok po lehote 27 mesiacov, t. j. ak colný orgán uplatní svoje práva na zaplatenie poplatku do 27 mesiacov v zmysle čl. 11 Dohovoru TIR, tak povinnosť dopravcu nezaniká. Ukrajinské colné orgány na porušenie procedúry prepravy prostredníctvom karnetu TIR upozornili upovedomením zo dňa 13. novembra 2002, t. j. uplatnili svoje práva do 27 mesiacov od prevzatia predmetného karnetu TIR, ktoré sa uskutočnilo v zmysle Vyhlásenia o prevzatí karnetov TIR dňa 14. októbra 2002. Čl. 30 teda nie je možné aplikovať na predmetný spor, keďže vzťah medzi žalobcom a žalovanou nie je administratívnosprávnym vzťahom.

Z Manuálu držiteľa karnetu TIR, ktorý slúži ako pomôcka pre používateľov karnetu TIR, odvolací súd zistil (viď str. 14, časť 8, bod 3), že prekládka tovaru na iné cestné vozidlá alebo kontajner z dôvodu havárie alebo poruchy vozidla sa môže vykonať iba za prítomnosti colných orgánov. Po vykonaní prekládky colné orgány priložia nové colné uzávery na cestné vozidlá alebo kontajner a túto skutočnosť úradne zapisujú do karnetu TIR ako informáciu pre všetky nasledujúce colnice. Ďalej odvolací súd zistil (viď str. 27, časť 11, bod 3 písm. b), že ako oprávnený držiteľ karnetu TIR si musí uvedomovať, že ak neuhradí platný a oprávnený platobný nárok, colné orgány majú právo žiadať túto platbu od ručiteľa, avšak iba do výšky ručenia z titulu karnetu TIR. Ak ručiteľ alebo poisťovatelia systému TIR uhradia akýkoľvek platobný výmer, potom majú právo vymáhať od držiteľa karnetu TIR náhradu. Z časti 11 bod 4, 5 odvolací súd potom zistil text, podľa ktorého bez ohľadu na to, či colné orgány uplatnili svoj nárok na platby priamo u dopravcu alebo prostredníctvom záručného reťazca, zodpovednosť za urovanie týchto dlhov vždy zostáva na držiteľovi karnetu TIR. Ďalej podľa úvodu a všeobecných pravidiel bod 2, použitím karnetu TIR držiteľ preberá zodpovednosť za predloženie tovaru colným orgánom určenia alebo za zaplatenie všetkých súm, cla, daní, poplatkov, pokút a peňažných sankcií

vzťahujúcich sa k nákladu, ak karnet TIR nie je riadne uvoľnený. Ďalej sa uvádza, že hoci väčšina karnetov TIR je použitá bez akýchkoľvek problémov, pre držiteľa stále existujú finančné riziká, a preto je nevyhnutné, aby si všetci zamestnanci držiteľa, ktorí sú zapojení do operácii TIR, uvedomovali dôležitosť nasledujúcich správnych postupov a aby riadne viedli a archivovali záznamy o prepravách.

Odvolací súd na daný vzťah aplikoval Dohovor TIR, a to čl. 6 ods. 4, príloha 9, II. časť, ods. 1 písm. e/ bod ii, čl. 8 ods. 1 Dohovoru, čl. 8 ods. 2 Dohovoru s tým konštatovaním, že karnet TIR je medzinárodný colný doklad, ktorý je administratívnym základom systému TIR a poskytuje dôkaz o existencii medzinárodnej záruky pre tovar prepravovaný v rámci systému TIR. V zmysle ustanovení Dohovoru TIR ukrajinské colné orgány požiadali o zaplatenie pohľadávky vyplývajúcej z porušenia colných predpisov priamo žalovanú, t.j. dopravcu, ako osobu, ktorá dlhuje zaplatenie colného dlhu. Dôkazom toho je Protokol o porušení colných predpisov č. 586/30000/02 vydaný ukrajinskými colnými orgánmi a výzva na úhradu záväzných platieb pre porušenie procedúry TIR zo dňa 9. septembra 2003 vydaná ukrajinskými colnými orgánmi. Nakoľko žalovaná colný dlh odmietla uhradiť, ukrajinské colné orgány v súlade s ustanoveniami Dohovoru TIR uplatnili svoj nárok na zaplatenie colného dlhu voči Ukrajinskému národnému záručnému združeniu (AIRC), pričom posledným článkom záručného systému je žalobca ako poisťovateľ karnetov TIR, ktorý refundoval zaplatený colný dlh Medzinárodnej únii cestnej dopravy IRU, a to dňa 28. októbra 2005. Žalovaná v tejto súvislosti namietala správnosť rozhodnutia ukrajinských colných orgánov o jej colnom dlhu, avšak v tejto súvislosti odvolací súd musí konštatovať, že v tomto konaní nie je oprávnený preskúmať správnosť rozhodnutia správnych orgánov.

Odvolací súd ďalej uviedol, že žalovaná dňa 19. mája 1999 vo Výhlásení o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR uznala, že karnety TIR sú finančnými dokumentmi a používaním karnetov TIR sa držiteľ stáva zodpovedným za colné pohľadávky v neohraničenej výške, ktoré vznikajú z akejkoľvek neregulárnosti operácie TIR, a to voči všetkým colným orgánom a ďalej, že držiteľ je zodpovedný za náhradu každej sumy do plnej výšky, ktorá bola uhradená záručnou reťazou (združenie, IRU, poisťovateľa), a to v súvislosti s reklamáciou, ktorá sa vzťahuje na jemu vydaný karnet TIR. Ďalej v čl. 26 písm. a/ tohto Výhlásenia je uvedené, že na požiadanie združenia alebo združením menovanej tretej strany bude okamžite refundovať všetky sumy, ktoré môže združenie alebo akékoľvek iné záručné združenie, IRU, poisťovateľa systému TIR alebo iné osoby konajúce v ich mene, žiadať uhradiť v zmysle Dohovoru TIR 1975 v znení doplnkov, a to v súvislosti s karnetmi TIR vydaných držiteľovi. Tento vzniknutý colný dlh od žalovanej žiadalo uhradiť Národné záručné združenie, ako aj poisťovateľ karnetov TIR - žalobca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu, avšak bezúspešne. Ako dôkaz tu slúži výzva na zaplatenie zo dňa 20. decembra 2005, list žalovanej zo dňa 3. januára 2006 a výzva na zaplatenie zo dňa 16. júna 2008. Odvolací súd v tejto súvislosti mal za to, že nárok žalobcu zaplatiť žalovanú sumu vyplýva z Dohovoru TIR a z Výhlásenia o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR zo dňa 19. mája 1999. K úhrade zo strany žalobcu došlo 28. októbra 2005, a teda žaloba podaná 15. októbra 2008 bola podaná včas a nárok žalobcu nie je premlčaný.

Žalovaná so zaplatením dlžnej sumy sa dostala do omeškania, pričom ale odvolací súd posúdil toto omeškanie až dňom nasledujúcim po doručení žaloby (viď č. I. 120 a pripojené doručenky) až doručením návrhu sa žalovaná dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu, a preto až od 1. septembra 2010 bol priznaný úrok z omeškania vo výške 6 %. Požadovaný úrok z omeškania nie je v rozpore s ust. § 369 Obchodného zákonníka a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Odvolací súd vzťah medzi žalobcom a žalovanou posudzoval ako obchodnoprávny vzťah a z tohto hľadiska posudzoval aj nárok na úroky z omeškania a aj otázku premlčania.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 220 O. s. p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa s tým, že pokiaľ ide o úrok z omeškania žiadaný za obdobie od 29. októbra 2005 do 31. augusta 2010 žalobu zamietol.

Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že žalobca požadoval zaplatenie sumy 13 272,34 eur s tým, že odvolací súd kapitalizoval požadovaný úrok za obdobie od 29. októbra 2005 do 14. mája 2014, kedy rozhodol vo veci a dostal tak sumu 20 072,70 eur. Odvolací súd kapitalizoval požadovaný 6 % úrok za obdobie od 29. októbra 2005 do 1. septembra 2010 a dostal sumu 3 852,88 eur, takže pomer úspechu a neúspechu účastníkov je taký, že žalobca je úspešný na 80,80 % a žalovaná na 19,19 %, takže pomerné trovy, ktoré patria žalobcovi sú vo výške 61,61 %. Pri výpočte trov odvolací súd vychádzal z tarifnej hodnoty 13 272,34 eur, takže tarifná odmena je 287,14 eur.

V odvolacom konaní teda vznikli trovy na súdnom poplatku 796 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 4 542,55 eur. Celkové trovy právneho zastúpenia sú 8 960,45 eur, z toho 61,61 % je 5 520,53 eur. Na súdnom poplatku z návrhu a za odvolanie žalobca zaplatil sumu 1 592,25 eur, z toho 61,61 % je 980,99 eur (rozhodnutie o trovách má oporu v ust. § 142 ods. 2 a § 224 ods. 1 O. s. p., vo vyhláška č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Krajský súd v Prešove opravným uznesením z 8. júla 2014 č. k. 3Cob/52/2013-668 opravil rozsudok č. k. 3Cob/52/2013-626 zo 14. mája 2014, ktorý tak správne znie: Mení rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 13 272,34 eur so 6 % úrokom z omeškania od 1. septembra 2010 do zaplatenia s tým, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietla. Mení rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy celého konania na účet jeho právneho zástupcu, a to na súdnom poplatku vo výške 980,99 eur a na trovách právneho zastúpenia vo výške 5 705,36 eur do 3 dní od jeho právoplatnosti

Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2014, č. k. 3Cob/53/2013-626, podala dovolanie žalovaná z dôvodu, že v konaní došlo k vadám podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

K dôvodu, že v konaní došlo k vadám podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. žalovaná uviedla, že odvolací súd takmer všetky argumenty, na ktorých žalovaná postavila svoju obranu, nielenže nevyvrátil, ale o nich nie je v rozsudku odvolacieho súdu uvedená ani len zmienka. Odvolací súd nevzal do úvahy vyjadrenie žalovanej týkajúcej sa námietky premĺčania, aplikácii Občianskeho zákonníka, výkladu čl. 30 Vyhlásenia, k aktívnej legitimácii žalobcu, k zmene návrhu a plynutiu premĺčacej doby, ku skutkovým okolnostiam, o ktoré opiera žalobca svoj návrh. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2011 sp. zn. 8Sžo/122/2010. To, že sa odvolací súd mal dôsledne vysporiadať s obrannými argumentmi žalovanej platí o to viac, že žalobca menil skutkové a právne tvrdenia rozhodné pre posúdenie veci, pričom aj odvolací súd dospel k úplne iným skutkovým zisteniam a aplikoval na vec úplne iné dôvody ako súd prvého stupňa. Ak odvolací súd dospel k určitému záveru, nemal len stroho prevziať argumenty žalobcu, ale sa mal vysporiadať aj s obranou žalovanej, čo neurobil. Svojím postupom tak odvolací súd porušil pravidlo rovnosti účastníkov súdneho konania a zároveň odňal žalovanej právo konať pred súdom.

V ďalšej časti dovolania sa žalovaná zamerala na ňou tvrdené nesprávne právne posúdenie veci a na existenciu iných väd konania.

Žalovaná namietala aktívnu legitimáciu žalobcu. Mala za to, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný a týmto by bolo jedine združenie ČESMAD Slovakia. Žalovaná nesúhlasí s výkladom čl. 26 (v časti „alebo združením menovanej tretej strany“) Vyhlásenia a tiež aktívnu vecnú legitimáciu nemožno vyvodiť z čl. 26 písm. a/ Vyhlásenia. Žalovaná poukázala, že Dohovor TIR voči dopravcovi žiadnu povinnosť na platenie priamo nestanovuje. Aktívna vecná legitimácia žalobcu nevyplyva ani z poisťného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou. Jediným relevantným dokumentom, ktorý spája dopravcu s celým systémom TIR je Vyhlásenie, ktoré jasne definuje, kto j oprávnený prípadné dlhy od dopravcu vymáhať.

Žalovaná mala za to, že bez preukázania skutočností kľúčových z hľadiska čl. 8 a čl. 11 Dohovoru TIR (že ukrajinské združenie AIRCU alebo iná tretia osoba plnila ukrajinským colným orgánom a že žalobca

plnil ukrajinskému združeniu), na ktorý sa odvoláva žalobca aj odvolací súd je vymáhanie zaplateného colného dlhu bezpredmetným.

Žalovaná poukázala, že z jej podaní vyplýva, z dôvodu aplikácie čl. 30 Vyhlásenia, že nárok žalobcu zanikol a preto je žaloba aj z tohto dôvodu bezpredmetná. Poukázala pritom na čl. 30 Vyhlásenia v spojení s čl. 31 Vyhlásenia a tiež na čl. 24 a 27 a uviedla, že z ustanovení vyplýva, že 27 mesiacov od vydania posledného karnetu zanikajú záväzky dopravcu, ak už predtým boli ukončené colné konania, výsledkom ktorých je vymeranie dlhu. Colné konanie bolo skončené colným výmerom zo 4. septembra 2003 a posledný karnet žalovanej ako dopravcu bol predmetný sporný karnet č. 36752551, vydaný 14. októbra 2002. Akýkoľvek záväzok žalovanej z predmetného vyhlásenia tak zanikol najneskôr 14. januára 2005.

Podľa žalovanej, že nároky voči žalovanej ani neboli uplatnené v premlčacej dobe, pretože v konaní došlo k zmene žaloby, a teda aj k uplynutiu premlčacej doby. Nárok žalobcu treba považovať za uplatnený až zmenou žaloby (najskôr 7. decembra 2011), keď žalobca skutkové okolnosti svojho údajného nároku zmenil tak, že právnym titulom je samotný Dohovor TIR, či ešte neskôr svoj údajný nárok opieral o Vyhlásenie. Preto mal odvolací súd prihliadnuť na námietku premlčania vznesenú žalovanou.

Žalovaná uviedla, že nárok žalobcu nie je daný už z jeho podstaty, ktorá spočíva v údajnom dlhu žalovanej, na základe rozhodnutí ukrajinských orgánov. Odvolací súd odmietol vykonať dôkaz vyžiadaním sporného karnetu z IRU, resp. si vyžiadať dôkazy od združenia ČESMAD Slovakia. Neobstoí argument odvolacieho súdu, že tento nemôže preskúmať rozhodnutia cudzieho štátneho orgánu. Neexistuje medzinárodná zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou, ktorá by upravovala uznanie a vykonateľnosť správnych rozhodnutí týchto štátov a ne/možnosť ich preskúmavania vnútroštátnymi súdmi. Žalovaná dodala, že postupom cudzieho orgánu jej bola odňatá možnosť konať pred týmto orgánom, čím sa odvolací súd nezaoberal. Poukázala na ust. § 64 písm. d/ zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom a má za to, že odvolací súd mal aplikovať § 135 ods. 2 O. s. p. súd mal predbežne posúdiť, či žalobcom uplatňovaný dlh reálne existuje, na čo žalovaná upozornila vo vyjadrení z 21. decembra 2011. Odvolací súd sa však týmto nezaoberal.

Žalovaná v dovolaní navrhla s poukazom na ust. § 243 O. s. p., aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napádaného rozhodnutia. Záverom navrhla, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu žalobcu na zaplatenie sumy 13 272,31 eur s príslušenstvom zamietla. Zároveň navrhla, aby súd zaviazal žalobcu uhradiť žalovanej trovy súdneho konania v konaní pred súdom prvého stupňa a odvolacieho súdu, a to na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a tiež navrhla, aby súd zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanej trovy dovolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku a tiež trov právneho zastúpenia vo výške 354,22 eur a to na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p., je preskúmateľný a účastníkom umožňuje poznať postup súdu. Mal tiež za to, že kontradiktórnosť konania bola zachovaná vo všetkých rovinách a odôvodnenie rozsudku je jasné, dávajúce odpovede na skutkovú a právnu podstatu sporu. O tom svedčí aj skutočnosť, že odvolací súd postupoval v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p., aby sa účastníci vyjadrili k aplikácii Dohovoru TIR a Vyhlásenia o záväzku dopravnej spoločnosti. Žalovaná s ich aplikáciou súhlasila a nevyjadrila námietku alebo odmietnutie ich aplikácie o čom svedčí zápisnica o pojednávaní zo 7. mája 2014.

Žalobca má za to, že jeho aktívna vecná legitimácia je daná na základe dôkazov predložených súdu prvého stupňa, jeho hmotnoprávne postavenie je jednoznačne dané a tvrdenie žalovanej, že odvolací súd nesprávne posúdil aktívnu legitimáciu žalobcu, je nedôvodné.

Žalobca tiež poukázal, že žiadne rozhodnutie slovenských orgánov nemôže ovplyvniť rozhodnutie suverénneho štátu na základe Dohovoru TIR. V danej veci je rozhodujúce, že došlo k zaplateniu zo strany žalobcu a žalovaná odmieta splniť si svoju povinnosť voči žalobcovi. Colné konanie, ktorým bol

žalovanej vyrubený colný dlh, bolo ukončené pričinením žalobcu, a to v rovine zaplatenia colného dlhu v mene žalovanej. K úhrade colného dlhu voči ukrajinským colným orgánom došlo, a týmto momentom je daný začiatok premŕčacej doby, keďže do jeho zaplatenia neexistoval nárok, ktorý by bolo možné uplatňovať na súde (t. j. nemohla začať plynúť premŕčacia doba podľa § 361 a nasl. Obchodného zákonníka). z uvedeného vyplýva, že žalobca nemohol od žalovanej žiadať zaplatenie pohľadávky bez toho, aby sám zaplatil za colný dlh.

K námietke žalovanej v otázke premŕčania nároku z dôvodu zmeny žaloby žalobcom poukázal žalobca na to, že skutkový opis žalobného návrhu nebol pozmenený. To, že žalobca rozšíril právnu argumentáciu vyjadrením zo 7. decembra 2011 poukazuje na to, že spor je zložitý a právna argumentácia žalobcu mala poslúžiť súdu k objasneniu právneho rámca systému karnetov TIR.

Žalobca nesúhlasí s výkladom žalovaného týkajúceho sa čl. 30 Výhlásenia, ako aj § 64 písm. d/ zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Argumentácia v rovine medzinárodného práva súkromného je irelevantná a slovenské súde nemajú právomoc skúmať oprávnenosť colného dlhu.

K návrhu žalovanej na odklad vykonateľnosti žalobca uviedol, že nie sú dané podmienky pre odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu a preto žiada, aby dovolací súd návrhu nevyhovel.

Záverom žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej zamietol. Zároveň navrhol, aby dovolací súd zaviazal žalovanú na zaplatenie trov dovolacieho konania vo výške 354,22 eur na účet právneho zástupcu žalobcu.

Po doručení opravného uznesenia odvolacieho súdu podala žalovaná doplnenie dovolania, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 31. júla 2014.

V doplnení dovolania opakovane uviedla argumenty v dovolaní doručenom súdu prvého stupňa 9. júla 2014.

V závere doplnenia dovolania navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napádaného rozhodnutia. Tiež navrhla, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu žalobcu na zaplatenie sumy 13 272,31 eur s príslušenstvom zamietla. Zároveň navrhla, aby súd zaviazal žalobcu uhradiť žalovanej trovy súdneho konania v konaní pred súdom prvého stupňa a odvolacieho súdu vo výške 7 775,34 eur, a to na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a tiež navrhla, aby súd zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanej trovy dovolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku a tiež trov právneho zastúpenia vo výške 354,22 eur a to na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala žalovaná v zákonom stanovenej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.), je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) a má náležitosti vyžadované podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. skôr ako pristúpil k vecnému prejednávaniu dovolania žalovanej, skúmal, či dovolanie v predmetnej veci je prípustné.

Dovoláním žalovanej je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa.

Podľa ust. § 238 ods. 1 O. s. p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Dovolací súd preto konštatoval, že prípustnosť dovolania v danej veci je založená podľa ust. § 238 ods. 1 O. s. p., keďže rozsudkom odvolacieho súdu bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto pristúpil k vecnému prejednávaniu dovolacích dôvodov uvedených v dovolaní žalovanej.

# 1. Žalovaná namietla aktívnu legitímáciu žalobcu.

K tomuto argumentu dovolací súd uvádza: Žalobca je súčasťou medzinárodnej záručnej siete, pričom medzinárodný záručný systém je jedným z tzv. pilierov colného tranzitu TIR (čl. 3 písm. b/, 6.1, 8.3, 8.4 a čl. 11 Dohovoru TIR). Záruky sú určené na zaručenie, že príslušné colné poplatky a dane sú neustále zabezpečené počas operácie TIR. Primárnym dlžníkom je dopravca realizujúci konkrétnu prepravu, následne záruky nesie príslušný orgán v danom štáte (ČESMAD Slovakia - SR) a potom Medzinárodná únia cestnej dopravy IRU a poisťovateľ karnetov TIR. Konzorcium Lloyd's je autorizovaným poisťovateľom a ako poisťovateľ karnetov TIR je preto súčasťou záručnej siete systému TIT. Žalobca preukázal potvrdením spoločnosti QBE European Operation - člena konzorcia Lloyd's, že je oprávnený okrem iného aj žalovať zodpovedných dopravcov vo vlastnom mene.

Žalovaná prevzala od Združenia ČESMAD karnet č. 36752551 a uhradila cenu karnetu spolu s poistením predmetného karnetu. Vo vyhlásení o záväzku so vstupom do systému TIR podpísala aj vyhlásenie o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR.

Dovolací súd podotýka, že hlavným cieľom Dohovoru TIR je zabezpečiť plynulosť dopravy bez dlhých colných odbavovaní na hraničných priechodoch a zabezpečenie ohrozených ciel a poplatkov. Pre tranzitný systém TIR platí päť základných princípov: 1) tovar je prepravovaný v colne bezpečných vozidlách alebo kontajneroch, 2) ohrozené clá a dane budú počas prepravy zabezpečené medzinárodne platnou zárukou, 3) tovar bude sprevádzaný medzinárodne uznávaným dokladom - karnetom TIR, ktorý vstupuje do platnosti v krajine odoslania a je platný vo všetkých tranzitujúcich krajinách, ako aj krajine určenia, 4) kontrolné opatrenia colníc uskutočnené v krajine odoslania sú uznané v tranzitných krajinách i v krajine určenia, 5) kontrolovaný prístup do systému TIR - každý držiteľ karnetu TIR musí byť schválený colnými orgánmi svojej krajiny.

Dovolací súd preto námietku žalovanej o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu vyhodnotil ako nedôvodnú.

2. Dovolateľka namietala aj nesprávnosť posúdenia ňou vznesenej námietky premlčania. Má zato, že žalobca stále menil skutkové aj právne tvrdenia rozhodné pre posúdenie veci, pričom aj odvolací súd dospel k úplne iným skutkovým zisteniam a aplikoval na vec úplne iné dôvody ako súd prvého stupňa. Preto má zato, že premlčacia doba sa má počítať od poslednej zmeny tvrdení žalobcu.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že v predmetnej veci ide o obchodnoprávny vzťah, kde premlčacia lehota je 4 roky. Začiatok premlčacej doby je deň úhrady nezaplateného colného dlhu žalovanou, t. j. 28. októbra 2005. Žalobcova žaloba bola doručená súdu prvého stupňa dňa 15. októbra 2008, teda premlčaniu nároku žalobcu nedošlo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu predloženého spisu nezistil, že žalobca by menil svoju žalobu v petite. Na preukázanie svojho tvrdenia má žalobca počas celého konania právo, tak ako žalovaná, navrhovať a označiť ďalšie dôkazy (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

3. Ako ďalší dôvod svojho dovolania dovolateľka uviedla, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže odvolací súd na danú vec aplikoval Colný dohovor o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR (Dohovor TIR) č. 144/1982 a Vyhlásenia o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR.

Dovolací súd k tejto námietke nemohol prihladiť, keďže mal za preukázané, že odvolací súd v súlade s ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval obe strany sporu, aby sa vyjadrili k použitiu iných ustanovení, než ustanovení, ktoré použil súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku a to v zmysle, že na riešenie

tejto problematiky bude aplikovať Colný dohovor č.144/1982 Zb. Vyhlásenie o záväzku dopravnej spoločnosti na prijatie do colného systému TIR a na oprávnenie používať obyčajné karnety TIR (zápisnica z pojednávania zo dňa 7. mája 2014). Zástupca žalobcu ako aj zástupca žalovanej uviedli, že súhlasia s použitím týchto ustanovení.

4. Dovolateľka v dovolaní namietala, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemá náležité zdôvodnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzanými účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 115/2003).

Dovolací súd je toho názoru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa parametre stanovené ust. § 157 ods. 2 O. s. p., keďže jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú dané dôvody dovolania, pričom z úradnej povinnosti pri skúmaní, či nedošlo k vadám zakladajúcim zmätočnosť rozhodnutia podľa § 237 ods. 1 O. s. p. ani tieto nezistil a preto dovolanie žalovanej zamietol podľa ust. § 243b ods. 1 O. s. p.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ust. § 243b ods. 5 v spojení s ust. § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že ich náhradu priznal úspešnému účastníkovi, t. j. žalobcovi. Trovy dovolacieho konania pozostávajú za jeden úkon právnej služby v zmysle § 13a ods. 1 písm. c/ vo výške 287,14 eur, režijného paušálu vo výške 8,04 eur v zmysle § 16 ods. 3 a DPH 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., čo celkove predstavuje sumu 354,22 eur.

Toto rozhodnutie bolo prijaté dovolacím senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.